

Zunanje izvajanje logističnih storitev – 3PL

Recesija očitno še ni končana in podjetja se morajo temu prilagoditi. Kako? Ena od možnosti je zmanjševanje stroškov na področju logistike. Ta cilj lahko dosežemo na več načinov. Ali se podjetje spopade s prenovo logističnih procesov ali pa na trgu poišče ponudnika logističnih storitev, ki bo prevzel izvajanje logistike. O tem, kako se lotiti prenove logističnih procesov, smo že pisali [1], zato v tem članku pišemo o tem, kako lahko z zunanjim izvajanjem logističnih storitev zmanjšamo stroške in poskrbimo za konkurenčnost podjetja.

Ašo Zupančič

Pri zunanjem izvajanju logističnih storitev (3PL – *3rd Party Logistics*) gre za to, da podjetje najame drugo podjetje, ki zanj opravlja logistične storitve od skladiščenja, priprave blaga, transporta do distribucije. Pri tem se zastavlja vprašanje, kako lahko s tem podjetje zmanjša stroške logistike. Kot pri vseh stvareh gre tudi pri zunanjem izvajanju logistike za obseg poslovanja in specializacijo. Podjetje, ki se ukvarja z zunanjim izvajanjem logističnih storitev (3PL-ponudnik), lahko zaradi obsega poslovanja (po navadi 3PL-ponudnik izvaja storitev za več različnih podjetij) dosega večje racionalizacije in optimizacije na skoraj vseh področjih izvajanja logističnih storitev. V prispevku je opisanih nekaj področij, na katerih lahko podjetje pričakuje racionalizacijo in optimizacijo poslovanja v primeru zunanjega izvajanja logističnih storitev.

Zunanje izvajanje logistike – 3PL

Ker podjetje ne potrebuje več skladiščnih prostorov, lahko te površine uporabi za proizvodnjo ali kaj drugega. Ker ni več potrebe po rokovanju (manipulaciji) z blagom v skladišču, lahko podjetje zmanjša oz. preazporedi delovno silo in potrebno opremo. S tem podjetje zmanjša stroške obratovanja in vzdrževanja opreme. Če je podjetje samo vršilo distribucijo do kupcev, lahko pričakuje tudi zmanjšanje stroškov zaradi odprave voznega parka (tovornjaki, kombiji) – nakup, obratovanje, vzdrževanje, delovna sila. S plačilom storitve izvajanja logistike 3PL-ponudniku podjetje plačuje del teh stroškov, vendar so po pravilu manjši kot prej.

Bistvena prednost zunanjega izvajanja logističnih storitev je poleg zmanjšanja stroškov tudi kakovost logistične storitve, ki je pri 3PL-ponudnikih navadno na visoki ravni. S tem lahko podjetje pridobi ugled, zmanjšajo pa se tudi stroški, povezani z reševanjem reklamacij.

Pri vseh naštetih pozitivnih stvareh zunanjega izvajanja logističnih storitev pa ne smemo pozabiti na drugo stran. Če nekomu prepustimo izvajanje celotne logistike, se nam lahko zgodi, da začnemo izgubljati stik s kupci, zato je treba v tem primeru še posebno pozornost nameniti stiku s kupci.

Da 3PL-ponudnik lahko zagotavlja vse našteje pozitivne lastnosti, mora obvladovati izvajanje logističnih storitev ter poiskati optimizacije in sinergije v svojih procesih. Pri tem je pomembno, da se pred samim začetkom opredelijo procesi, kot so predaja blaga med podjetjem in 3PL-ponudnikom (kdaj, koliko in kako), naročilo podjetja za izdajo blaga iz skladišča (elektronska izmenjava podatkov med poslovnim sistemom podjetja in 3PL-ponudnikom, pisno naročilo – elektronska pošta, faks ...), predvidene potrebne skladiščne kapacitete ...

Informacijska podpora za 3PL

Resnega zunanjega izvajanja logistike si ne moremo zamisliti brez ustrezne informacijske podpore vsem procesom. Zato je treba pred izbiro 3PL-ponudnika tudi v podjetju podrobno preučiti ponudnikove zmožnosti, saj vsak, ki ima nekaj odvečnega skladišnega prostora in kombi za razvoz paketov, ni že resen 3PL-ponudnik. Resen 3PL-ponudnik mora imeti dovolj velike skladiščne kapacitete, ustrezno tehnološko opremo ter vozni park in informacijsko podporo, s katero lahko izvaja vse potrebne logistične operacije. Za izvajanje logističnih operacij je potrebna informacijska podpora (sistem

za vodenje skladišča – SVS), s katero 3PL-ponudnik lahko izvaja in obračunava vse logistične operacije. V nadaljevanju je opisanih nekaj ključnih logističnih operacij, ki se izvajajo v skladišču in so hkrati tudi osnova za obračun.

Logistične operacije

Prevzem se izvaja na vhodu blaga v skladišče. Pri tem je treba blago kontrolirati po količini in kakovosti ter morebitna odstopanja takoj uskladiti z lastnikom. Na prevzemu se zajamejo tudi logistični podatki, potrebni za vodenje skladišča in zagotavljanje sledljivosti (če niso bili že prej sporočeni po računalniški izmenjavi podatkov – RIP). Blago (paleta) se opremi z logistično nalepko (če blago še ni primerno označeno) po standardu GS1-128 [2][3].

Naslednja operacija je **uskладиčenje** na podlagi predloga SVS-ja, ki upošteva vse bistvene značilnosti (logistični podatki – velikost, teža) in omejitve blaga (cone skladiščenja, temperature ...). Pri tem je

Kaj je komisioniranje

Komisioniranje pomeni zbiranje različnih izdelkov za eno naročilo. Poteka v količinah, ki so manjše od cele palete. To je lahko transportno pakiranje, ogledni karton ali osnovno pakiranje.

pomembno, da 3PL-ponudnik zaradi uporabe skladiščnega prostora za več različnih lastnikov blaga lahko dosega bistveno boljše izkoriščenost prostora.

Fazi uskladičenja sledi **hramba blaga**, do izdaje iz skladišča. Med samo hrambo lahko z blagom potekajo **dodatne aktivnosti**, kot so tiskanje in lepljenje deklaracijskih nalepk (deklariranje), preetiketiranje, repakiranje, izdelava setov ...

Izdaja iz skladišča lahko poteka v celih paletah ali pa je treba blago **komisionirati**. Če imamo manipulacije samo s celimi paletami, je ta proces precej enostaven, če pa je pri izdaji potrebno komisioniranje, to proces izdaje precej upočasnijo in ga naredi zahtevnejšega. Način komisioniranja bistveno vpliva na količino dela pri izdaji, zato je potreben predhodni dogovor, do katere ravni se bo izvajalo komisioniranje (transportno pakiranje, ogledni karton ali osnovno pakiranje).

Izdaji sledi **distribucija** (transport do kupca), kjer 3PL-ponudnik s primernim

kombiniranjem kupcev (dostavnimi mesti) različnih naročnikov lahko dosega boljše izkoriščenost transportnih vozil.

Primer dobre prakse v NT logistiki

Podjetje NT logistika, skladiščenje, prevoz in distribucija blaga, d. o. o., se že od ustanovitve leta 2007 ukvarja z zunanjim izvajanjem logističnih storitev (3PL). Ponujajo kakovostne in celovite logistične storitve ter v sodelovanju s svojimi strankami optimizirajo njihovo preskrbovalno verigo. Leta 2010 so prenovili skladiščne prostore v Mostah pri Komendi, namenjene za distribucijo globoko zamrznjenih živil. Hkrati s prenovno so se odločili za uvedbo sodobne informacijske podpore logističnim procesom. Po skrbnem pregledu ponudbe na trgu je bila sprejeta odločitev, da se za informatizacijo logističnih procesov vpelje sistem za vodenje skladišč SKLADKO SVS.

Zaradi dobre projektne rešitve in učinkovite implementacije sta od podpisa pogodbe do primopredaje sistema minila samo dva meseca. Na začetku so bili pripravljene projekt

informacijske podpore za vse logistične procese v skladišču (prevzem izdelkov v skladišče, uskladičenje, izdaja celih palet, komisioniranje, nakladanje tovornjakov ...), projektne rešitve lokacijskega označevanja ter lokacije dostopnih točk za zagotovitev radiofrekvenčne mreže v skladišču. Medtem je bila dobavljena in montirana vsa potrebna terminalna oprema (dostopne točke, prevozniki in ročni mobilni terminali, tiskalniki), izvedli pa so tudi zagon sistema in izobraževanje uporabnikov. Posebnost projekta je predvsem v uporabljeni terminalski opremi, saj delo poteka v zamrzovalnicah pri $-25\text{ }^{\circ}\text{C}$. Temu morajo biti prilagojeni vsa uporabljena oprema in procesi dela.

Kot ponudnik logističnih storitev za tretjega (3PL) NT logistika v istem skladišču izvaja skladiščenje za dva različna lastnika blaga. Temu je bila prilagojena tudi uvedba sistema za vodenje skladišč. Na začetku se je uvedlo delo z informacijsko podporo za manjšo stranko, ki zaseda približno tretjino skladiščnih kapacitet. Po približno tednu dela, ko so bili vsi delavci seznanjeni s postopki in procesi dela ter so bili vsi potrebni logistični podatki preverjeni in urejeni, se je začela uvedba sistema tudi za večjo stranko. Med samo uvedbo je bil na objektu ves čas inštruktor SVS, ki je pomagal delavcem v skladišču pri spoznavanju opreme, postopkov dela in pri urejanju logističnih podatkov. Celotno uvajanje je bilo izvedeno zelo hitro, saj je trajalo manj kot tri tedne. Tudi po končani uvedbi so inštruktorji SVS dosegli delavcem ob težavah s postopki in za reševanje zapletov, ki so posledica različnih dejavnikov (napačni logistični podatki, težave z izmenjavo podatkov ...).

Sklep

Pred odločitvijo o zunanjem izvajanju logističnih storitev je treba v podjetju preučiti in ovrednotiti lastne logistične procese, da dobimo vpogled v dejansko stanje logistike. Nato se na podlagi analize stroškov [4] odločimo o tem, ali oddvojiti izvajanje logistike ali ne. Pri odločitvi je pomembna tudi ponudba ponudnika oziroma izvajalca 3PL, ki mora poleg kakovostne in ustrezne logistične podpore omogočati še učinkovito informacijsko podporo. ■

Viri:

- [1] Ašo Zupančič: Prenova logističnih procesov v proizvodnem podjetju. IRT3000, februar 2008.
- [2] Bojan Igor Kovačič in Ašo Zupančič: Logistična nalepka in standard GS1-128. IRT3000, junij 2010.
- [3] Ašo Zupančič: Uporaba kode SSCC v logistiki. IRT3000, april 2010.
- [4] Tomaž Perme in Ašo Zupančič: Ključni kazalniki notranje logistike. IRT3000, december 2009.

Ašo Zupančič, Espro inženiring, d. o. o.

